

KADRIORU SAKSA GÜMNAASIUM
KARINA-ANETTE KIRISTAJA
8.A

***SELFIE* – ENESEESITLUS FOTOSILMA LÄBI KADRIORU SAKSA GÜMNAASIUMI II KOOLIASTME NÄITEL**

Juhendaja: Reet Igav

SISSEJUHATUS

Elades 21. sajandil, oleme üha enam ümbritsetud erinevatest nutiseadmetest ja sotsiaalmeediaportalidest. Aina rohkem on lastel ja noortel kasutajakonto erinevates suhtlusportalides, kus suurel osal neist tegelikult vanusepiirangute tõttu kontot olla ei tohiks.

Hetkel on populaarseimad suhtlusportaalid Facebook, Instagram, Twitter ja Snapchat. Pikka aega oli Facebook neist kõige tuntum, kuid kuna see hakkab vaikselt oma uudsust minetama, on töö autor otsustanud oma töös koguda andmeid Instagramist.

Käesoleva uurimistöö aluseks on Kadrioru Saksa Gümnaasiumi II kooliastme õpilaste seas korraldatud küsitlus *selfie*'de kohta. Töö eesmärgiks on saada ülevaade nii küsitluse tulemusena kogutud andmetest, kus keskendutakse põhiliselt *selfie*'de tegemisele ning avalikustamisele, kui ka Instagramist kogutud pildiallkirjadest, kus põhilise vaatluse all on sõnavara, emotikonid, teemaviited, inglise keele kasutus ning soolised erinevused. Töö lõpus on lisana esitatud pisteliselt valitud pildiallkirjad ning küsitluse vastused, mis illustreerivad kogutud materjali. Lisadest leiab samuti põgusa ülevaate Eesti tuntud inimeste *selfie*'dest.

Töö uurimisküsimused on järgmised:

- Kuhu laetakse kõige rohkem *selfie*'sid üles?
- Millist keelt/sõnavara kasutavad noored *selfie*'de allkirjastamisel?
- Mida kasutatakse enim *selfie*' allkirjana?

Töös on toetava materjalina kasutatud Tiit Hennoste ja Karl Pajusalu gümnaasiumiõpikut „Eesti keele allkeeled“ (2013), Anu-Reet Hausenbergi artiklit ajakirjas Keel ja Kirjandus (4/2009), Tiina Leemetsa magistritööd „Inglise laenud ja mõjutused 20. sajandi lõpu eesti keele sõnavaras“ (2002) ning Karin Viilupi õpilasuurimust (2014), mis käsitles Facebooki pildiallkirjade keelt.

Käesolev uurimus on valminud 2014/2015 õppeaasta rahvaluuleolümpiaadi I vooru tööna.

1. TEOREETILINE ÜLEVAADE

1.1 *Selfie*

Selfie (eesti keeles ka selfi, enekas, isekas, isekuva, selvefoto) on omal käel pildistatud foto iseendast, mis on üldjuhul tehtud mõne nutiseadme või digikaameraga. Peale pildistamist laetakse *selfie*’d üles erinevatesse sotsiaalmeedia portaalidesse nagu Facebook, Instagram ja Twitter.

Selfie’d on internetis ringelnud umbes 2002. aastast, kuid laiema tuntuse saavutasid *selfie*’d 2010ndatel aastatel. New York Times nimetas *selfie*’t juba 2006. aasta veebruaris digiajastu rahvakunstiks (Tiidenberg 2014) ning 2013. aastal valis Oxfordi inglise keele sõnastik sõna „*selfie*“ aasta sõnaks, sest selle kasutamise arv oli aastaga kasvanud erakordsed 17 000 protsenti. (Veenre 2014)

Enese pildistamisest on saanud sotsiaalne norm, see kunstiliik on võtnud suisa epideemia mõõtmed. *Selfie*’d ei ole mõeldud perekonnaalbumisse kleepimiseks, vaid n-ö šeerimiseks ja laikimiseks, kusjuures viimase puhul tuleb ka märkida, et enesest tehtud foto mittemärkamise puhul langeb pildistaja enesehinnang. Laigid (meeldimised) annavad tagasisidet, et inimene on osa millestki, olgu see või virtuaalne sõpruskond, ja see tõstab enesehinnangut. Psühholoogid uurivad tänapäeval uudset nähtust – *selfie-esteem*’i, mida eesti keelde võiks tõlkida näiteks „endelkindluseks“. Inimene, kes riputab üles hulganisti *selfie*’sid ning ammutab laikidest enesehinnangut, eneseväärikust ja enesest lugupidamist, on endelkindel. (Jõgeda 2014)

Eesti Rahvusringhäälingu populaarne telesaade „Ringvaade“ pakub ideaalse *selfie* tegemiseks välja kuus sammu, mida tuleks järgida:

- 1) kasuta telefoni ekraanipoolset kaamerat;
- 2) vali pildile ilus ja lihtne taust;
- 3) pildista end ülevalt poolt;
- 4) tunne oma tugevamat nurka;
- 5) kissita silmi;
- 6) väldi nn pardinäo (ingl *duckface*) tegemist. (Ringvaade 2014)

Maailma kõige kuulsamaks *selfie*’ks peetakse Ameerika jutusaate juhi Ellen DeGeneresi *selfie*’t, kus ta poseerib 2014. aasta Oscarite galaõhtul koos 11 tuntud näitlejaga, kelle hulgas on ka Meryl Streep, Jennifer Lawrence ja Brad Pitt. Pilt sai alates Twitterisse postitamisest ühe tunni jooksul üle miljoni jagamise ning hetkel on sellel peaaegu 3,5 miljonit jagamist. (Twitter 2014)

Kuigi *selfie*’de tegemine tundub olevat täiesti ohutu tegevus, siis ka sellele leidub vastuväiteid. 2014. aasta augustis üritas Poolast pärit abielupaar Portugalis 140 meetri kõrgusel kaljul teha *selfie*’t koos oma kahe lapsega. Abielupaar libastus kaljuserval ning õnnetus lõppes kahe hukkunuga, jättes kaks last vanemateta. (Eesti.info 2014)

1.2. Instagram

Instagrami puhul on tegu 2010. aasta oktoobris alguse saanud pildi- ning videojagamisrakendusega, kuhu on arendajate poolt lisatud filtreid, mille abil saab pilte ja videoid veelgi ahvatlevamaks muuta (Liive 2012). Hetkel (jaanuar 2015) on Instagramil umbes 150 miljonit aktiivset kasutajat.

Instagrami rajasid Kevin Systrom ja Mike Krieger, kui ameeriklasest Systrom ja brasiillasest Krieger otsustasid edasi arendada oma eelnevalt loodud *check-in*’il põhinevat rakendust nimega *Burbn*, pannes sellele juurde võimaluse pilte lisada. Nimi Instagram on sulandsõna sõnadest „*instant camera*“ (silmapilkne kaamera) ning „*telegram*“ (telegramm). (Instagram 1)

Algul töötati Instagram välja vaid iOS operatsioonisüsteemile. Hiljem, 2012. aasta aprillis, tuldi välja ka Android-versiooniga, mida laeti ühe päeva jooksul alla rohkem kui miljon korda. 2012. aasta novembris avalikustati ka Instagrami veebiversioon. 2013. aasta juunis tekkis võimalus lisada Instagrami ka kuni 15 sekundit kestvaid videoid – enne seda oli Instagram mõeldud vaid piltide avalikustamiseks. (Instagram 2)

Samuti on Instagram oluline suhtlusvahend staaride ning nende fännide vahel. Kõige suurema jälgijate arvuga staarid on Justin Bieber (20 070 475 jälgijat), Kim Kardashian (17 975 949 jälgijat), Beyoncé Knowles (16 143 833 jälgijat) ning Ariana Grande (14 758 309 jälgijat). Paljud kuulsused lõpetasid Instagrami kasutamise vastuhakuks peale seda, kui tehti ettepanek muuta Instagrami kasutustingimusi, mis oleksid sätestanud, et Instagramil on õigus luba küsimata müüa kasutajate pilte meediale, ilma kasutajatele selle eest kompensatsiooni maksmata. (Instagram 1)

Instagramis on laialdaselt kasutusel *hashtag*’id ehk sümbol # (eesti keeles *trellid* ning *teemaviide*). *Hashtag* on sümbol või kood, mis võimaldab otsimootoritel leida ja kategoriseerida sõnumeid või võtmesõnu. Näiteks kirjutades ühele oma piltidest *#koer* või *#kass*, saavad teised kasutajad otsingut kasutades kergelt sinu ning teiste samasuguste *hashtag*’idega märgistatud pilte leida. (Elu kui seiklus 2014) Kui mingisugune sõna saab väga populaarseks, hakkab ta *trendima* ning satub Instagrami trendide lehele. (Burns 2014)

Üks olulisimaid Instagramis levivaid trende on Throwback Thursday ehk *#TBT* (Tagasivaate neljapäev), millal inimesed postitavad pilte varasest lapsepõlvest või ammustest meeldejäävatest sündmustest. Tuntud on ka Woman Crush Wednesday ehk *#WCW* (Naissoost silmarõõmu kolmapäev) ja Man Crush Monday ehk *#MCM* (Meessoost silmarõõmu esmaspäev), millal kasutajaid julgustatakse jagama pilte naistest või meestest, kes on nende meelest atraktiivsed või keda nad imetlevad.

2. MATERJAL JA METOODIKA

2.1 Töö materjal

Käesoleva töö materjali võib jagada kaheks. Üks osa uurimusest põhineb küsitlusel *selfie*’de kohta, mis korraldati Kadrioru Saksa Gümnaasiumi II kooliastme klassides. Küsitluse

läbiviimiseks koostati üheksast küsimusest koosnev paber kandjal küsitlusankeet. Kokku küsitleti 143 inimest. Algselt oli plaanis küsitleda 163 inimest, kuid küsitluse läbiviimise päevadel puudus 20 inimest. Küsitlusele vastasid Kadrioru Saksa Gümnaasiumi kahe neljanda, kahe viienda ja kahe kuuenda klassi õpilased vanuses 10–12. Vastajatest 82 olid tüdrukud ja 61 olid poisid.

Teine osa uurimusest võtab vaatluse alla sotsiaalmeediasse postitatud *selfie*'d. Käesolevas uurimistöös kasutatud materjal on pärit suhtlusportaalist Instagram. Materjal on kogutud ajavahemikus 7. november 2014 kuni 4. jaanuar 2015. Pildiallkirjad on kogutud pisteliselt. Vaadeldavate vanus jäi vahemikku 10–12. Pildiallkirju koguti 245.

2.2 Töö metoodika

Uurimistöös esimeses osas selgitatakse *selfie*' ning Instagrami mõistet, olemust ning kasutamist. Uurimistöös teises osas jõutakse lähemale töö eesmärgile ning analüüsitakse 143 Kadrioru Saksa Gümnaasiumi 4. –6. klassi õpilaste hulgas läbi viidud küsitluse andmeid. Tulemused on esitatud ühtse analüüsina. Erineva vanustega õpilaste vastuseid omavahel ei võrrelda, eesmärk on teada saada sama vanuseastme õpilaste *selfie*'de tegemise harjumustest. Tulemused on esitatud esmalt tabeli kujul, seejärel lühidalt kokku võetud, siis on lisatud joonis ning lõpuks on lisatud näiteid küsitlusest. Töö sees eraldi joonistele ja tabelitele ei viidata, kuna analüüsiosas on kõik joonised ja tabelid esitatud analüüsitavate küsimuste jaotises. Kõik vastused on esitatud muutmata kujul.

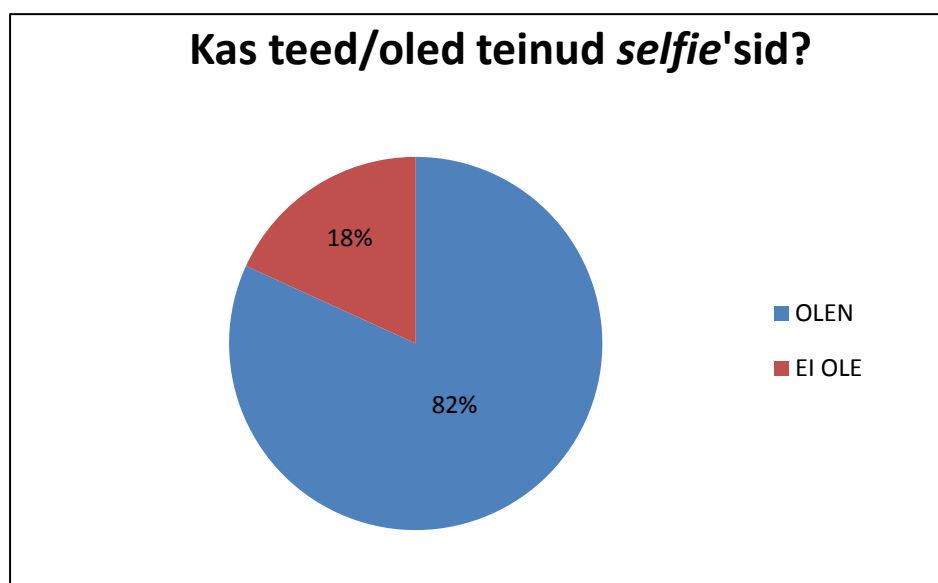
Töö kolmandas osas antakse ülevaade vaatluse tulemusena kogutud *selfie*-allkirjadest, mida koguti 245. Vaatluses keskenduti eranditult 10–12-aastaste postitajate pildiallkirjadele. Allkirjade valikul lähtuti sellest, et kogutud materjali hulgas oleks ühelt poolt tüüpilisi ning Instagramile iseloomulikke, teisalt silmatorkavaid ja markantseid pildiallkirju. Töö lõppu on lisatud kogutud materjalide hulgast pisteliselt valitud pildiallkirjad ning küsitluse vastused. Omaette lisamaterjali moodustab ülevaade tuntud Eesti inimeste *selfie*'dest, kuna ka küsitluse üks küsimus puudutas põgusalt nimetatud teemat.

3. KÜSITLUSE ANALÜÜS

3.1 *Selfie*'de tegemine

Küsimus 1: Kas teed / oled teinud *selfie*'sid (endast tehtud fotosid)?

	TÜDRUKUD	POISID	KOKKU
OLEN	78	39	117
EI OLE	4	22	26

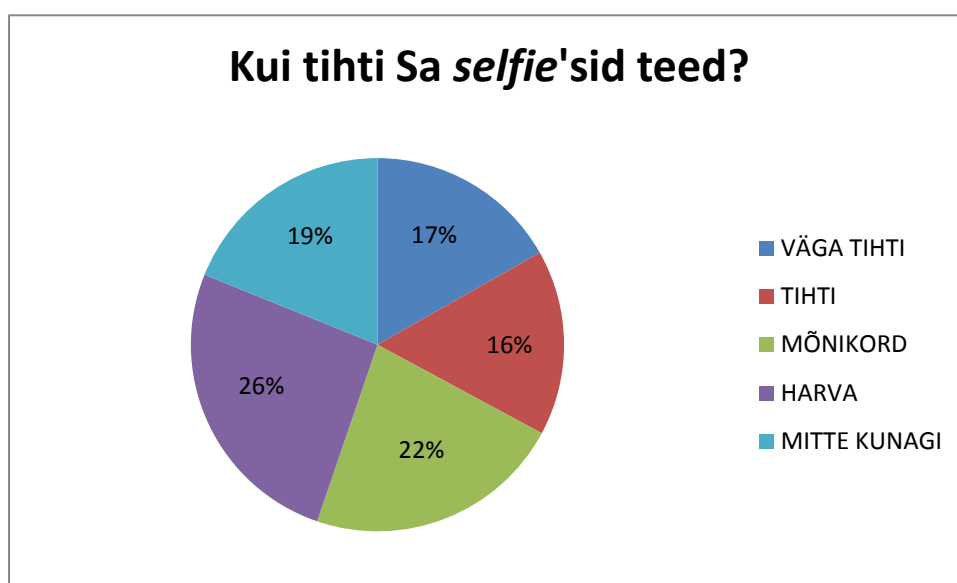


Joonis 1. Kas teed/oled teinud *selfie*'sid?

Küsitluse tulemusena selgus, et 143-st küsitletust on *selfie*'sid teinud 82% (117 vastanut), neist 78 olid tüdrukud ja 39 olid poisid. Ootuspäraselt teevad tüdrukud rohkem *selfie*'sid kui poisid. Neist 26-st, kes vastasid, et nad ei ole kunagi ühtegi *selfie*'t teinud, olid vaid neli tüdrukud ja ülejäänud 22 olid poisid.

Küsimus 2: Kui tihti sa *selfie*'sid teed?

	TÜDRUKUD	POISID	KOKKU
VÄGA TIHTI	24	0	24
TIHTI	13	10	23
MÕNIKORD	22	10	32
HARVA	19	18	37
MITTE KUNAGI	4	23	27



Joonis 2. Kui tihti Sa *selfie*'sid teed?

Siinkohal jagunesid vastused enam-vähem võrdselt viieks. Kõige rohkem oli neid, kes vastasid, et nad teevad *selfie*'sid harva. Neile järgnesid need, kes vastasid, et teevad *selfie*'sid mõnikord, ning need, kes üldse *selfie*'sid ei tee. Neist 17%-st, kes vastasid, et nad teevad *selfie*'sid väga tihti, toodi välja järgmised sagedused: iga poole tunni tagant, iga paari tunni tagant, iga päev, vähemalt 5 korda nädalas.

N, 11: *No, ma ei ole selfie-hull aga kuus 2 selfiet vähemalt*

N, 10: *Mitte eriti tihti*

N, 11: *Alati siis kui olen kohas mida tahaksin jäädvustada*

N, 12: *Sõltuvalt olukorrast, nt kui näen hea välja*

N, 11: *Iga nädal (peaaegu) kui aega on või igavusest*

N, 11: *Kui keegi sõbrannadest palub või kui tahan facebooki profiili vahetada*

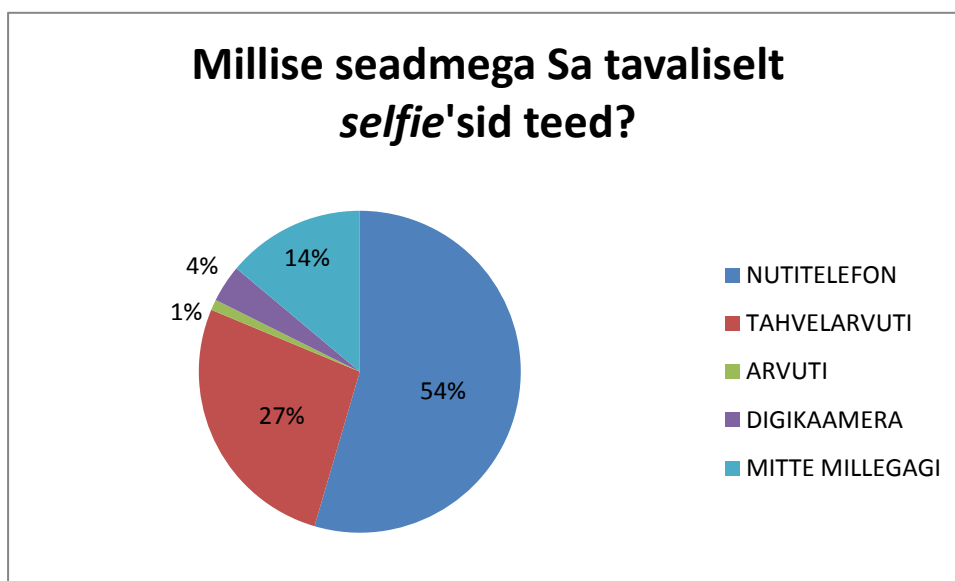
N, 11: *Ma teen neid siis kui näen enda arust ilus välja ehk 2–4 korda nädalas*

N, 11: *Iga poole tunni/tunni tagant*

M, 12: *Puhkusel iga päev, muidu kord nädalas*

Küsimus 4: Millise seadmega sa tavaliselt *selfie*’sid teed? (nutitelefon, tahvelarvuti, digikaamera vms)

	TÜDRUKUD	POISID	KOKKU
NUTITELEFON	67	35	102
TAHVELARVUTI	42	8	50
ARVUTI	2	0	2
DIGIKAAMERA	4	3	7
MITTE MILLEGAGI	4	22	26



Joonis 3. Millise seadmega Sa tavaliselt *selfie*’sid teed?

Üle poole vastanutest kasutab *selfie*’de tegemiseks nutitelefoni. Tihtipeale oli ühes vastuses ära toodud nii nutitelefoni kui ka tahvelarvuti kasutamine. Mitmeid kordi mainiti ka lausa seadme täpset mudelit (iPad, iPhone), kuid neid arvestati siiski vaid üldise nimetuse alusel.

M, 12: Tavaliselt nutitelefoni või tahvelarvutiga

N, 12: Tavaliselt kui teen siis telefoniga

N, 10: Nutitelefoni, digikaamera

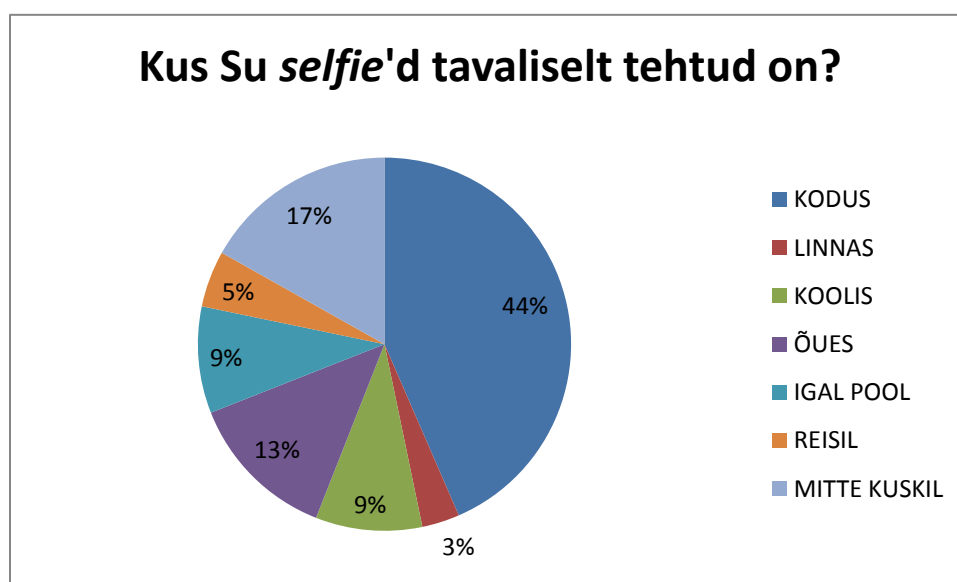
M, 12: Nutitelefoni, tahvliga ja mõnikord kaameraga

N, 10: Nutitelefoni ja iPad'iga

N, 12: Nutitelefoni

Küsimus 7: Kus su selfie'd tavaliselt tehtud on?

	TÜDRUKUD	POISID	KOKKU
KODUS	61	19	80
LINNAS	5	1	6
KOOLIS	13	4	17
ÕUES	15	9	24
IGAL POOL	13	4	17
REISIL	1	8	9
MITTE KUSKIL	4	27	31



Joonis 4. Kus Su selfie'd tavaliselt tehtud on?

Selgus, et *selfie*'sid tehakse kõige rohkem oma kodus. Selliselt vastajad olid tihtipeale ka täpsustanud, et nad teevad *selfie*'sid peamiselt oma toas. Üllatuslikult oli palju neid, kes vastasid, et nende *selfie*'d on tehtud peamiselt vaid reisidel. Umbes viiendik vastajatest ei osanud täpsustada kindlat kohta, kus nad *selfie*'sid, seega oli nende vastuseks "igal pool".

M, 12: *Õues, skatepargis...*

N, 10: *Kodus või kuskil reisil*

N, 12: *Igalpool*

N, 12: *Trennis, kodus või kui lähen kusagile (bussis, laevas, lennujaamas)*

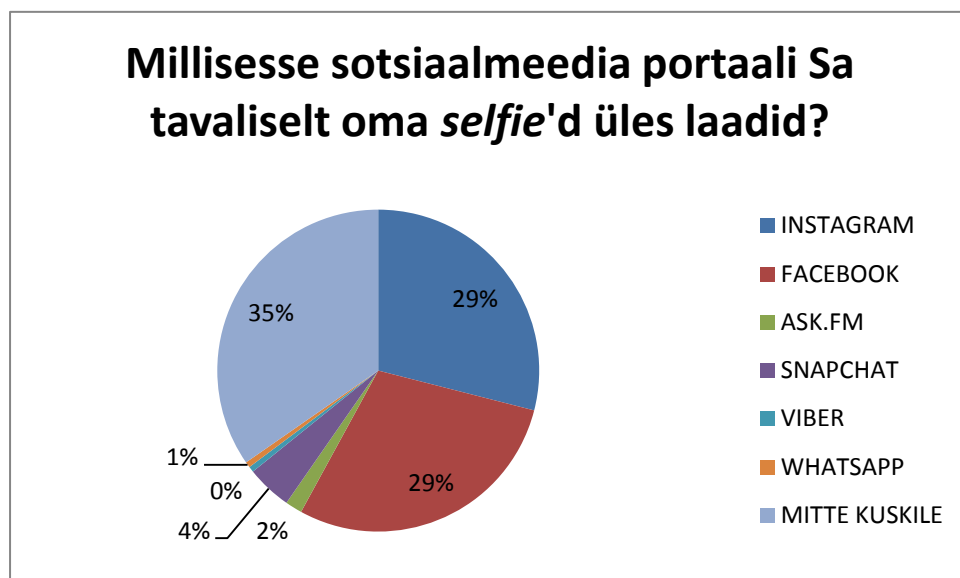
N, 10: *Õues ja oma toas*

M, 12: *Puhkusel või tänaval*

3.2 *Selfie*'de avalikustamine

Küsimus 3: Millisesse sotsiaalmeedia portaali Sa tavaliselt oma *selfie*'d üles laadid?
(Facebook, Instagram vms)

	TÜDRUKUD	POISID	KOKKU
INSTAGRAM	42	9	51
FACEBOOK	36	15	51
ASK.FM	3	0	3
SNAPCHAT	7	1	8
VIBER	1	0	1
WHATSAPP	0	1	1
MITTE KUSKILE	23	38	61



Joonis 5. Millisesse sotsiaalmeedia portaali Sa tavaliselt oma *selfie*'d üles laed?

Üllatuslikult selgus, et tervelt 35% küsitlusele vastajatest ei lae oma pilte üldse üles, vaid jätavad need lihtsalt endale mälestuseks. Instagrami ja Facebooki mainijaid oli võrdselt ning ka neid mainiti tihti ühes vastuses samaaegselt. Vähem mainiti hiljuti palju poleemikat tekitanud küsimustel-vastustel põhinevat lehekülge Ask.fm ja Snapchati.

N, 11: *Ma ei postita neid nii tihti kuid tihedamalt facebook'i*

N, 10: *Ma ei lae oma pilte üles*

N, 12: *Tavaliselt instagrami rohkem, aga kui ilus siis panen facebooki*

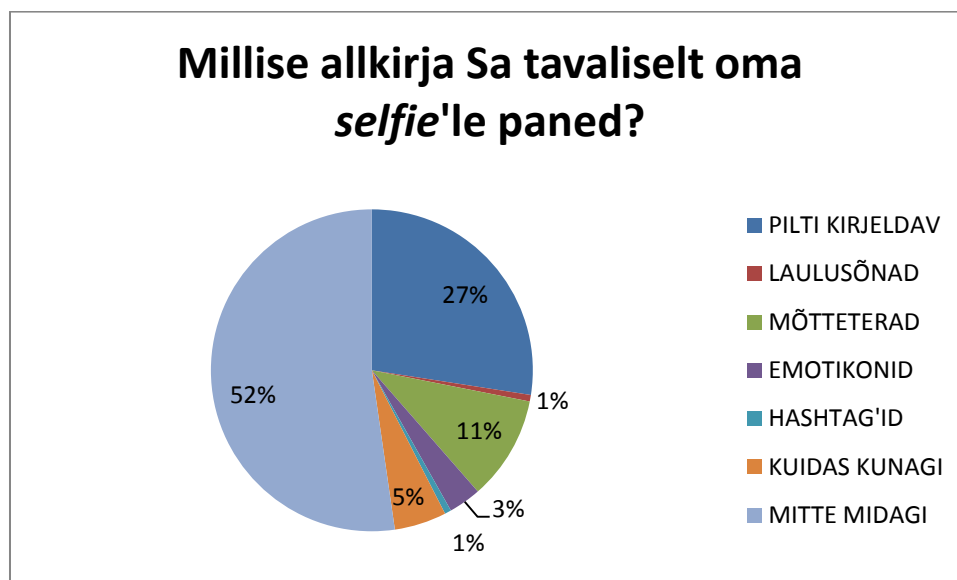
M, 13: *Fb ja insta*

N, 12: *Hmm tavaliselt ma ei pane neid üles hoian lihtsalt mälestuseks või nii, aga ma olen facebooki paar tükki pannud*

N, 12: *Instagram, Snapchati mystory, meil on selfie contest paari sõbrannaga viberis vahest*

Küsimus 5: Millise allkirja sa tavaliselt oma *selfie*'le paned? (laulusõnad, mõtteterad, pilti kirjeldav tekst vms)

	TÜDRUKUD	POISID	KOKKU
PILTI KIRJELDAV	31	11	42
LAULUSÕNAD	1	0	1
MÕTTETERAD	13	3	16
EMOTIKONID	5	0	5
HASHTAG'ID	1	0	1
KUIDAS KUNAGI	5	3	8
MITTE MIDAGI	36	44	80



Joonis 6. Millise allkirja Sa tavaliselt oma *selfie*'le paned?

Üle poole vastanuist ei pane oma *selfie*'dele üldse allkirja. Kõige rohkem kasutatakse allkirjana pilti kirjeldavat teksti ja mõtteterasid. Vähem kasutatakse emotikone, laulusõnu ja *hashtag*'e. 5% vastanutest ei pane oma pildiallkirjaks midagi kindlat, vaid nende arust sõltub allkiri pildist ja olukorrast.

N, 10: *Ei pane ültse kirja*

N, 11: *Ei pane tavaliselt allkirja, mõnikord (nt jõulud/halloween) häid jõule vms*

N, 12: *Kuidas kunagi. Igast deep'i teksti.*

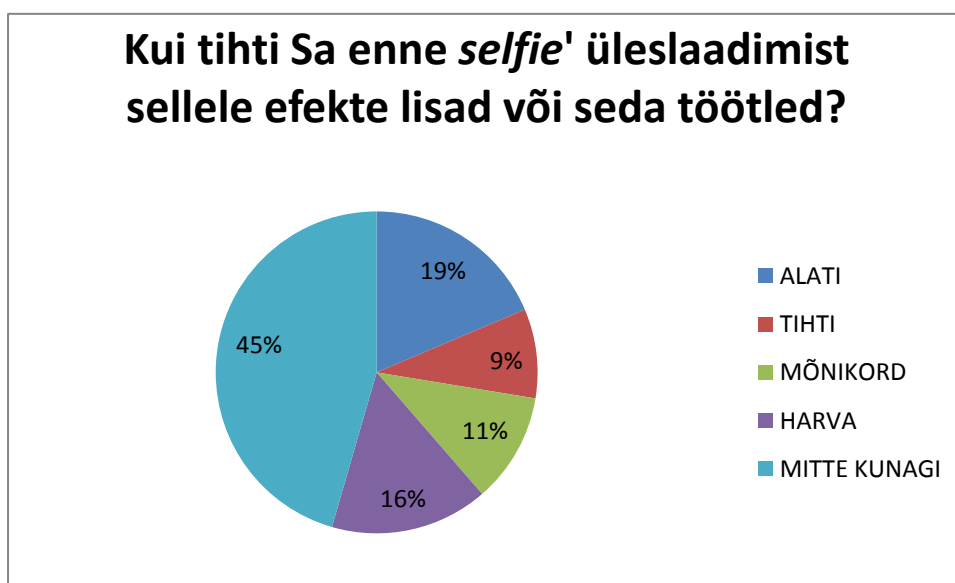
N, 12: *Ma panen tavaliselt kirjutan, et nt: oli hea päev, kes täna välja või igav on*

M, 11: *Ei pane midagi*

N, 11: *Smiley face*

Küsimus 6: Kui tihti sa enne *selfie'* üleslaadimist sellele efekte lisad või seda töötled?

	TÜDRUKUD	POISID	KOKKU
ALATI	19	8	27
TIHTI	13	0	13
MÕNIKORD	10	6	16
HARVA	17	6	23
MITTE KUNAGI	25	41	66



Joonis 7. Kui tihti Sa enne *selfie'* üleslaadimist sellele efekte lisad või seda töötled?

Veidi alla poole vastanutest ei töötle ega lisa oma pildile üldse efekte. 19% lisab oma pildile alati efekte ning 9% lisab tihti efekte. Töötlemisprogrammidest toodi välja Retrica ja Photoshop.

N, 12: *Kogu aeg. Väga harva hakkab üldse ilma efektita üles laadima*

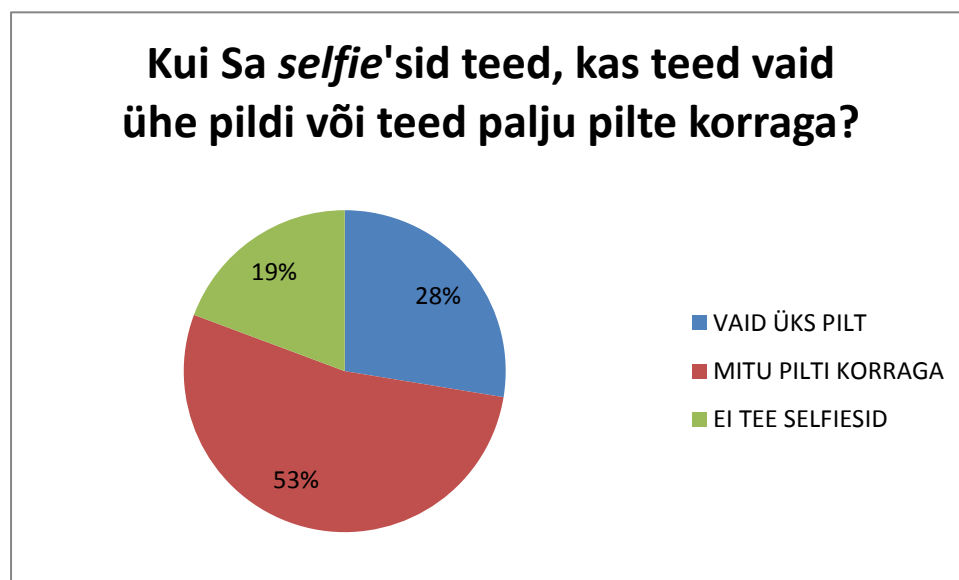
M, 12: *Ma ei lisa sellele efekte ega töötle, ma ei oska seda*

N, 12: *Mõnikord ikka, aga tavaliselt ma eriti efekte ei lisa*

N, 13: *Vanasti see mind väga ei huvitanud, aga nüüd tuunin neid väga palju*

Küsimus 8: Kui Sa *selfie*'sid teed, kas leiad kohe õige "nurga" ning teed vaid ühe pildi või teed palju pilte korraga ning hiljem valid avalikustamiseks parima välja?

	TÜDRUKUD	POISID	KOKKU
VAID ÜKS PILT	15	25	40
MITU PILTI KORRAGA	63	14	77
EI TEE <i>SELFIE</i> 'SID	4	24	28



Joonis 8. Kui Sa *selfie*'sid teed, kas teed vaid ühe pildi või teed palju pilte korraga?

Enamus vastajatest teeb korraga mitu *selfie*'t, et hiljem nende hulgast parim välja valida.

Mitme *selfie*' tegemise põhjuseks toodi seda, et silmad võivad kinni jääda või ei pruugita kohe õiget pildistamisnurka leida. Poisid tõid mitmel korral välja, et nad teevad mitu *selfie*'t, sest valgus ei pruugi õige olla.

N, 12: *Teen palju ja siis valin milline on ilusaim*

N, 11: *Otsin õiget nurka, sest mul on prillid ja nendega on väga raske pildistada*

N, 11: *Ma otsin sobiva koha ja teen 5–10 pilti*

N, 12: *Palju pilte korraga ja lõpus valin parima*

M, 12: *Ma teen ühe pildi, aga see tuleb tihti vale valgusega*

M, 10: *Ma teen umbes 3 ja valin parima*

N, 11: *Teen rohkem, kuna mull võib tulla udune või kinniste silmadega*

3.3 Selfie'de tegemine tuntud inimestega

Küsimus 9: Kas oled mõne tuntud inimesega koos *selfie*'t teinud? Kui jah, siis kellega?

	TÜDRUKUD	POISID	KOKKU
OLEN	23	19	42
EI OLE	59	42	101

29% vastas, et nad on tuntud inimesega *selfie*'t teinud ning 71% vastas, et nad ei ole kunagi tuntud inimesega *selfie*'t teinud. Enim välja toodud tuntud inimesed olid Getter Jaani, Koit Toome ja Ott Lepland. Lisaks nimetati ka iluvõimlejad Bogdanovasid, Elina Pähklmäge, Carmen Kassi, Tanel Padarit, Renatet ja Märt Avandit. Ka tuntud inimesed ise teevad *selfie*'sid, neid käsitletakse täpsemalt lisas nr 4.

N 10: *Birgit Öigemelega ja Maia Vahtramäega* (Eesti lauljad – autori märkus)

M, 10: *Olen teinud Olav Osoliniga ja Rein Pilliga* (Eesti meediategelane ja ratsasportlane – autori märkus)

N, 11: *Ma olen teinud Eesti parima naisujuja, Triin Aljandiga, kes on mu treener*

M, 11: *Jah, Robin van Persie ja Robbeniga* (Hollandi jalgpallurid – autori märkus)

N, 12: *Jah, Loreen* (2011. aasta Eurovisiooni lauluvõistluse võitja – autori märkus)

M, 12: *Jah Torresega* (tuntud Hispaania jalgpallur Fernando Torres – autori märkus)

N, 12: *Jah, Getter Jaani* (Eesti laulja – autori märkus)

N, 11: *Jah, Ženja Fokiniga* (Eesti stilist – autori märkus)

4. INSTAGRAMI *SELFIE*-ALLKIRJAD

Vastavalt ajakirjanduses üldtuntud reeglitele peab igal fotol olema allkiri, mis on lihtsalt arusaadav ning mõistetav ka ilma pilti vaatamata. Seetõttu otsustas autor töös keskenduda just *selfie*-allkirjadele, lähtudes mõttest, et suur osa sotsiaalsuhtlusekeskkonda postitatud materjalist on avalik ning kuulub laiemalt samuti meedia hulka.

Uurimuses analüüsitavad *selfie*-allkirjad on kogutud Instagramis läbiviidud vaatluse tulemusena. Kõigi vaatlusaluste vanus jäi vaatluse ajal vahemikku 10–12. Siinkohal tuleb märkida, et lähtudes Instagrami kasutustingimustest, milles seisab, et teenust tohib kasutada alates 13. eluaastast, ei tohiks ühelgi vaatluses jälgitaval tegelikult Instagramis kontot olla.

Fotoallkiri peaks olema lihtne ja lühike, igaühele mõistetav, kuid see ei tohiks samas korrata seda, mida pildilt juba näha võib. Allkirja peamine ülesanne on anda fotole õige tõlgendus ning täpsustada fotol olevaid isikuid ning toimuvaid sündmusi.

Fotoallkirja mõistet käsitletakse ka kooliõpetuses, näiteks põhikooli riiklikus õppekavas on sätestatud, et II kooliastme õpilane mõistab ja kasutab eakohaseid õpi-, teabe-, tarbe- ning meediatekste. Õppesisus on ära toodud, et trükiajakirjanduse puhul peab õpilane aru saama järgmistest mõistetest: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri. Instagrami keskkonna näol pole küll tegemist trükiajakirjandusega otseses tähenduses, kuid selge on see, et pildiallkirja olemus ja põhimõtted peaksid selgeks saama juba põhikoolis. (Viilup 2014: 7)

4.1 Sõnavara

Sõnavara on keele kõige liikuvam osa. Ta on ajastu peegel – kui toimuvad muutused ühiskonnas, siis muutuvad ka sõnad. Jututoavestlejad transleerivad loovalt suulise kõne suhtluselemente – sh ka taunitavaid kõneelemente – kirjalikku teksti, muutes vestluse kõnelähedasemaks ning spontaansemaks ning vähendades seeläbi distantse suulise ja kirjalike keelevariantide vahel. (Salla 2002: 148)

Heaks näiteks osutuvad siinkohal kirjakeelsed liialdused. Teatud häälikute pikk kordamine tähendab sõna erilist rõhutamist ja emotsioonide väljendamist (nt *msni pilt on nagu*

meeeeeeega ilus !!!!!; jaaaa!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! ma tahan hardbassida sinuga; EIIIIIIIIIIIIIIIIIIII, ma käisin lihtsalt sõbrannal külas jt). (Oja 2009)

Väga laialdaselt kasutatakse ka slängisõnavara. Peamine osa slängisõnavarast on eesti keelde tulnud inglise keelest ning vähemal määral ka vene ja soome keelest. Kuigi valdav osa slängisõnadest tuleb keelde laenamisest (nt *breik, saund*) ja lühendamisest (nt *keka, füsa*), esineb palju ka sõnatuletusi (nt *narkar, inka, mata*).

Kolmandana saab veel eraldi välja tuua laensõnavara. Ka siinkohal on enamik laensõnadest pärit inglise keelest (nt *smuuti, bränd*). Laensõnad on oma keelega kohanenud keelendid, mis pärinevad mõnest teisest keelest. Laensõna kasutussagedus aitab sel kiiresti omaseks saada. Laensõna tähendus on vastuvõtjakeeles enamasti kitsam kui lähtekeeles.

Isegi kui eesti keeles on sobilik tõlkevaste olemas, soosib laensõna eelistamist ilmselt teatav tähendusnüanss või kasutamiskiirkond. Eestikeelses tekstis on kõige tülikamad tsitaatsõnad ehk lähtekeelsed sõnad ja fraasid, mis on võtnud võimust meelelahutuse, eriti popmuusikavaldkonnas. Ka nende kasutamine on õigustatud, kui ikka eesti keeles pole vastava mõiste jaoks täpset, tabavat ja lühikest sõna (nt *afterparty, boyfriend, comeback*). Mõni leiab ajapikku eestikeelse vaste, teisi tuleb juurde. Kui eestikeelne sõna on olemas ja ikkagi eelistatakse võõrast (nt *curling, teenager, entertainment*), tundub see tarbetu edvistamisena. (Hausenberg: 2009: 251–252)

Alljärgnevalt analüüsitakse *selfie*-allkirjade sõnavara näidete abil.

(N, 10) Igaaav!! Aidake mida teha??

Käesoleva pildiallkirja puhul on sõna *igav* eriliseks rõhutamiseks kasutatud häälikute pikka kordamist. Samuti on emotsioonide paremaks väljendamiseks kasutatud kahekordselt nii hüüu- kui küsimärke. Ka fotol endal on autor tulpinud ning abi otsiva ilmega.

(N, 11) Meikides venna sünnale. JEHUUUUUU!!!;-);-);-);-); Zelluloosi batuudikeskuses.

Siinkohal on oma rõõmu ja elevuse väljendamiseks kasutatud nii suurtähti, häälikute ja märkide kordust kui ka emotikone. Kasutatud on slängisõna *sünna*, mis on lühend sõnast *sünnipäev*.

(M, 12) *Tiitsuga ühtekad*

Postituse puhul on kasutatud sõna *ühtekad* juures sõnatuletust ja algvormile lisatud *kas*-liide ning seeläbi on saadud tihti kasutatav slängisõna. Sõna viitab sellele, et nii foto autor kui ka temaga pildil olev isik (postituses viidatud kui Tiits) on teinud endale samasugused mahapestavad tätoveeringud.

(N, 12) *Veits gei on okei* 🍷

Käesoleva allkirja puhul kasutatakse nüüdseks oma uudsuse minetanud laensõna *gei*, samas aga ei viita see foto autori orientantsioonile või suundumusele, vaid on osa viimasel ajal populaarsest ütlemisest *veits gei on okei*, mida kasutatakse vaid postituse põnevamaks muutmiseks. Seda kinnitab ka see, et pilt ja pildiallkiri ei lähe kokku, sest pildil on foto autor lihtsalt erinevaid näoilmeid tegemas, seega otsest seost neil ei ole.

(M, 12) **deep tekst**

Allkirja puhul on kasutatud ingliskeelset sõna *deep*, mis antud kontekstis tähendab midagi sügavamõttelist. Autor ei ole lisanud otsest pildiallkirja, kuid annab siiski teada, et pildiallkirja koha peal käib mõni sügavamõttelise sisuga tekst, milleks on üldjuhul laulusõnad või mõtteterad.

4.2. Inglise keele kasutus

Inglise keel muutub aasta aastalt noorte seas üha populaarsemaks ning seda kasutatakse ka siis, kui selle asemel saaks sama hästi kasutada ka eesti keelt. Kuid miks kasutavad eestlased ja teised mitte-ingliskeelsed rahvad nii suurel määral inglise keelt? Eesti Keele Instituudi teadur Tiina Leemets leiab, et üks põhjus on inglise keele tervikuna pidamine emakeelest

prestiižikamaks. Teine põhjus on samuti peidus inimloomuses: võõrsõnas nähakse eufemismi, millega on võimalik asju ilustada: *drink* kõlab peenemalt kui viin ning *second-hand*-kauplus näib uhkem kui kaltsupood. (Leemets 2002)

Peale selle, et kirjeldavate pildiallkirjade eesti keeles kirjutamise asemel kasutatakse inglise keelt, leidub palju ka juhtumeid, kus pildiallkirjana kasutatakse ingliskeelseid laulusõnu või mõtteterasid. Seda eelkõige oma teksti huvitavamaks ja põnevamaks tegemiseks. Üldjuhul pilt ja allkiri siis kokku ei lähe.

Pidades silmas, et käesolevas töös analüüsitavad on 10–12-aastased, on nad kõik koolis inglise keelt õppinud keskmiselt 1–4 aastat (ca 70–350 tundi), mida tegelikult ei ole üldsegi palju. Seega on vead lihtsad esinema ning seda tõestas ka vaatlus.

(N, 12) *I love my little sister and she love my*

Käesoleva *selfie*-allkirja puhul on allkiri kirjutatud täielikult inglise keeles, samas on tehtud viga ühe isikulise asesõna valikul. Eesti keeles kõlaks allkiri nii: „Mina armastan oma väikest õde ja tema armastab minu“. Inglise keelt on ilmselt kasutatud postituse huvitavamaks muutmiseks, sest samasisulist teksti saaks edukalt edasi anda ka eesti keeles.

(N, 12) ❀ *stay with me* ❀

Siinkohal on pildiallkirjana kasutatud laulusõnu ning vihjatud on Sam Smithi laulule „Stay with me“. Lisaks on postituse ilmestamiseks ning lustakamaks tegemiseks kasutatud kahte lille pisipilti.

(N, 12) ✨ *Always shine* ✨

Käesoleva *selfie*-allkirja puhul võib olla kasutatud nii Robert Glasperi samanimelise laulu sõnu kui ka laialtlevinud mõttetera, mis lühidalt tähendab, et ei tohiks lasta end teistest morjendada ja tuleks teha seda, mida enda jaoks heaks arvatakse. Lisaks on postituses kasutatud kaht täheikooni, mis sobivad kenasti postituse tekstiga.

(N, 11) OMG I'm just so sorry I take photos in here -- who don't like my photos just leave my alone

20

4.3 Hashtag

Hashtag e teemaviide, nagu eelnevalt peatükis 1.2 mainitud, on sümbol, mida kasutatakse võtmesõnade, piltide ja palju muu grupeerimiseks. *Hashtag*'id on pärit Twitterist, kuid on laialdaselt edasi levinud ka Instagrami ning vähesel määral ka Facebooki.

Ka Eestis on viimasel ajal *hashtag*'e rohkem kasutama hakatud. Nimelt võib paljude telesaadete all nurgas näha viiteid, näiteks #snkt („Su nägu kõlab tuttavalt“), #eurovision („Eurovisioon“) ja #kolmeraudne („Kolmeraudne“). Nende abil saavad inimesed Twitteris saate kohta arvamust avaldada ning samas ka lugeda, mida teised saate kohta öelnud on.

(M, 10) *Meie selfie Jeffuga* 🐾 #petitbrabacon

Käesoleva pildiallkirja puhul on autor teinud *selfie*' oma koeraga ning teemaviitena on ta kasutanud oma koera tõu ingliskeelset nime, selleks et kõikjal maailmas olevad sama koeratõu omanikud või lihtsalt koeraarmastajad saaksid seda pilti näha ja lihtsamalt leida. Allkirjas on ära mainitud veel koera nimi ning kuna pildil on peale autori ja tema koera veel üks inimene, on pildiallkirjas kasutatud *meie* igati õigustatud.

(N, 11) #selfie #cool #colourful #awesome #amazing #soocool #cute #aww #ok #me #heart #hearts #sweatshirt #pretty

Postituse puhul on pildiallkirjana kasutatud vaid teemaviiteid, muid täpsustavaid sõnu pole lisatud. Kuna teemaviited on üpriski sisutühjad ning mittemidagiütlevad, ei saa pelgalt nende põhjal *selfie*' kohta midagi teada. *Selfie*'l on näha foto autor üksi eeldatavasti kas riietusruumis või garderoobis. Siinkohal ei lähe foto ja fotoallkiri kokku.

(M, 11) #Õllesummerile #karlaga

Vastupidiselt eelnevale postitusele on siinkohal mõte edasi antud just teemaviidete abiga. Postituses mainitakse ära nii koht, kuhu minnakse, kui ka see, kellega minnakse. Pildil on näha nii foto autor kui ka allkirjas mainitud sõber.



(N, 12) Ikka veel katamaraani peal. Kreeka on ikka nii ilus! #greece #holiday

Foto: erakogu

Käesoleva *selfie*-allkirja puhul on foto autor tahtnud teada anda, et ta on Kreekas puhkusel ning parasjagu katamaraani peal. Kasutatud on kahte teemaviidet, mis võimaldavad kõikidel Kreekast või puhkusest huvitatutel pilti leida. Teemaviited on inglise keeles ilmselt seetõttu, et pilti näeksid inimesed üle maailma, mitte ainult eestlased.

(N, 12) 2014 FIFA World Cup Brazil xx #fifa #football

Käesoleva postituse puhul on autor teemaviidetega vihjanud jalgpalli maailmameistrivõistlustele, mis pildi üleslaadimise hetkel toimusid. Lisatud *hashtag*'id võimaldavad seda pilti näha inimestel üle maailma, kes sama ürituse vastu huvi tunnevad. Ka

pildilt endalt on näha autori jalgpallihuvi – nimelt on tal seljas pluus, millel on peal FIFA (Rahvusvaheline Jalgpalliliit) embleem.

(M, 12) Rattaga kihutamas\$\$\$ #dat#face

Käesoleva pildiallkirja puhul on autor teemaviidetega iseenda üle naernud, viidates oma kummalisele ilmele pildil. Kuna tegemist on selliste *hashtag*'idega, mida üldjuhul keegi spetsiaalselt ei otsi, saab järeldada, et nende eesmärk on vaid allkirja põnevamaks tegemine, mitte otsingu lihtsustamine.

(N, 11) Head Älloviini! 🐱🐼 Wohoo! #Hälloviin #Halloween

Siinkohal on *hashtag*'idena kasutatud sisu poolest sama sõna, kuid kahes erinevas keeles. Esimesel puhul on kasutatud sõna *Halloween* nn suulist keelt imiteerivat versiooni, teisel juhul on kasutatud ingliskeelset varianti. Kuna ka pildil on näha foto autor temaatilises riietuses, on selliste teemaviidete kasutamine igati õigustatud.

4.4 Emotikonide kasutus

„Võrgusuhtluse eripäraseimaid ja fenomenaalsemaid mitteverbaalse käitumise kompenseerimise strateegiaid on emotikonide kasutamine“ (Salla 2002: 138).

Emotikonid on kirjamärkidest moodustatud pisipildid, mille keskseks rolliks on esitada emotsioone, kompenseerimaks kirjalikus suhtluses puuduvaid näoilmeid jms. Kuigi erinevaid märke on loodud palju, kasutatakse praktikas ainult väheseid, ennekõike erinevalt tehtud naerunägusid. Selle kõrval on emotikonid tihti lause või teksti lõpus, olles ühtlasi lõpumärgi rollis. (Hennoste 2013) Paljude emotikonide tõlgendusel on mitmeid variante ja seetõttu võivad inimesed neid erinevalt mõista, mis võib tekitada ka arusaamatusi. (Salla 2002: 148)

Sõna emotikon pärineb ingliskeelsest sõnast *emoticon*, mis on sulandsõna sõnadest *emotion* (emotsioon) ning *icon* (ikoon) ning tähendab emotsiooni edastavat ikooni. Tuntumad emotikonid on järgmised:

☺ - olen rõõmus

☹ - olen kurb

:’(- nutan

:O – olen üllatunud

:* - suudlen

:D - naeran

:/ - kimbatuses

(M, 12) Sain 12 !!! :):):):):):))

Pildiallkirja puhul on kasutatud lausa seitsset rõõmsat meeleolu väljendavat emotikoni, et näidata rõõmu oma sünnipäeva üle. Samas pole antud *selfie*’l ühtegi muud sünnipäevaga seotud elementi peale allkirja.



(N, 11) Katuga ☺☺☺ Foto: erakogu

Kuigi *selfie*’ks kutsutakse enamasti kõiki pilte, mis on ise iseendast tehtud, viitab sõna *selfie* sellele, et pildil on ainult üks inimene, kes on ka selle pildi autor (*self* – ise, enese). Siinkohal on pildil kaks inimest, kellest vaid üks teeb pilti, seega kui lähtuda sõna *selfie* otsetähendusest, ei ole see enam mitte *selfie*, vaid *usie*, *twofie* või *groufie*, mis kõik viitavad sellele, et pildil on

kaks või enam inimest. Et aga sõnavara keerulisemaks muutumist ja arusaamatusi vältida, kasutatakse ülemaailmselt siiski sõna *selfie*.

Emotikonidest on allkirjas kasutatud kolme heakskiitu väljendavat emotikoni. Eeldatavasti on emotikone kasutatud juba pildil nähtava ilmestamiseks, sest ka pildil olevad isikud on ette mananud humoorikad ilmed. Allkirjas on vihjatud ka teisele pildil olevale isikule (allkirjas vihjatud kui Katu).

(N, 12) Ma tean et siin ainult 2 pilti, aga sellest piisab, et rääkida iseloomustada seda tüdrukut. See tüdruk on unustamatu, temaga on nii palju häid hetki olnud, aga see toimus kõik suvel 😊😊😊😊 enam ei juhtu siukseid hetki kunagi mitte kellegagi. See inimene on parim ❤️😊😊

Käesoleva pildiallkirja puhul on kasutatud pühendust. Pildi autor kirjeldanud väga detailselt oma parimat sõbrannat, kellega koos on ta ka *selfie* peal. Kasutatud on positiivse tooniga emotikone, et väljendada nende läbielatud hetki ja head sõprust.



(N, 11) Ilusat vaheaega 😊 Foto: erakogu

Käesoleval juhul on autor naerunägu kujutava emotikoniga väljendanud oma rõõmu alanud koolivaheaja üle ning ta soovib kõigile oma jälgijatele ilusat vaheaega. On näha, et pilti on ka töödeldud, millele esmajoones vihjab pilditöötlusprogrammi Retrica (mida mainiti mõnel korral ka küsitluses) logo all vasakus servas. Lisaks on autor ka pildile endale lisanud

emotikone, kuid need on seal pigem pildi kaunistamiseks ja selle huvitavamaks muutmiseks, kuivõrd pildi selgitamiseks või mingi info edasi andmiseks.

(N, 10) Algab kool :(:(:(

Postituse puhul on kasutatud kolme kurbust näitavat emotikoni, mis väljendavad pahameelt kooli algamise kohta. Ka pildil endal on kurbus märgatav, sest autor on pildi tegemise ajaks ette mananud kurva näo.

(N, 10) Viimane päev koolis, siis nädal puhkust :(-täna on lotas kontrolltöö

Pildiallkirja puhul on ühelt poolt viidatud sellele, et ollakse õnnelik peatse koolivaheaja üle, kuid samas on ühe kurbust väljendava emotikoniga näidatud, et ollakse kurb loodusõpetuse kontrolltöö pärast. Pildil endal on aga autor eeldatavasti oma toas ning hoopiski naeratab, seega lähevad pilt ja pildiallkiri omavahel lahku. Sedasama on uurides märganud ka Tiit Hennoste (2008: 310). Nimelt annab fotograaf foto ära ilma situatsiooni selgitusega või foto on poseeritud, looga sidumata portree ning toimetaja kordab allkirjas fotol näha olevat või toob allkirja loo seisukohast olulise info, millel fotoga erilist pistmist ei ole.



(N, 11) Lõpuks tagasi koju ✈️ 😊 Foto: erakogu

Käesoleva pildiallkirjaga on autor tahtnud teada anda, et ta on reisilt või puhkuselt tagasi tulemas. Kasutatud on lennukit kujutavat pisipilti, mis vihjab sellele, et transpordivahendiks on lennuk. Kui pilti ennast vaadata, siis annab see tõestust sellele, et liikumiseks just lennukit kasutataksegi. Lisaks on kasutatud kõige algelisemat naerunägu, mis väljendab rõõmu kojutuleku üle.

(N, 11) Olen täna kuidagi väga õnnelik.:-D

Siinkohal on suurt naeratust väljendava emotikoniga lihtsalt tahetud edasi anda emotsiooni, et ollakse õnnelik. Ka fotol endal on näha vaid naerata foto autor ning mõned üksikud esemed tema toast, ei midagi muud.

(N, 11) I tried to put make-up but I failed.. 😞

Pildiallkirja puhul on oma emotsioone avaldatud pettumust väljendava emotikoniga. Pettumus tuleneb sellest, et pildi autoril ebaõnnestus meigi tegemine. Seda näeb ka pildilt, kust on näha, et peamiselt ebaõnnestus silmalainerijoon, kusjuures on autor ka pildil küllaltki nõrдинud ilmega.

👻😬#halloween #estonia

Sellel juhul *selfie*'t otseselt ei selgitata, kasutakse vaid emotikone ning kaht teemaviitega algavat sõna. Pealuud kujutava emotikoniga tahetakse edasi anda halloween'iga kaasnevat õudu ja hirmu. Samas annab teine naermist edasi andev emotikon mõista, et et pildi autor tegelikkuses *halloween*'i hirmsaks ei pea ja esimene emotikon oli sisestatud rohkem ilu ja kujunduse pärast. *Selfie*'l on näha autor, kellel on *halloween*'ile kohane jumestus. Teemaviidetega korratakse üle, mis on ka *selfie*'l nähtav.

(N, 12) *Homme laagrisse* 😊😊😊

Käesoleva *selfie*-allkirja puhul on autor kasutanud kolme elevust ja ärevust väljendavat emotikoni, mis annavad mõista, et autor on põnevil laagrisse mineku pärast. Ka *selfie*'l on autor seda emotikoni matkinud ning teinud täpselt samasugust nägu.

4.5 Soolised erinevused

Tüdrukute pildiallkirjad sisaldavad üldjuhul rohkem emotikone ning kasutatakse rohkem tsitaate ja inglise keelt. Poisid seevastu kasutavad vähe emotikone, kuid nende postitused on tihti naljatlevad ning võivad sisaldada rohkem ebasobivaid väljendeid või roppusi. Alljärgnevalt on võrreldud samavanuselist, kuid eri soost inimeste *selfie*-allkirju. Tuleb mainida, et kuigi kõik allkirjad on grupeeritud neile vastava soo ja vanuse järgi, on kõigi nende autorid erinevad.

(M, 10) --- Happy Halloween!

--- Everything that kills me makes me feel alive

--- Sõidan bussiga tallinnasse

--- Pilt kiisuga

--- uus sonks,vinks vonks #vieline

(N, 10) --- Lihtsalt mina♡♡♡♡♡♡♡

--- Musi teile kallid!! 😊😊😊😹😹❤️🎵🎵🎵🎵

--- "Hakuna Matata"

--- My life is wonderful, but sometimes too boring ♥

--- I smile because I had good friends 🙈🙈🙈

On selgelt näha, et tüdrukud kasutavad oluliselt rohkem emotikone ning pisipilte. Samuti kasutavad nad rohkem inglise keelt. Siinkohal on nii tüdrukud kui ka poisid kasutanud kas

29

--- Viljandislasiõpilaneõpetajamahakusonmõistus?

Vastupidiselt eelmistele näidetele ei saa nende kahe näite puhul väita, et tüdrukud kasutaksid rohkem emotikone ja pisipilte, vaid siinkohal on neid kasutatud võrdselt. On näha, et poisid on kasutanud naljatlevat väljendusviisi, mida antakse edasi nii sõnadega kui ka emotikonidega. Üks tüdruk on postituses väljendanud armsust ja õrnust, rõhutades neid sõnadega *nummikesed, kallid, armastan* ning südant kujutava pisipildiga.

KOKKUVÕTE

Selfie'de tegemise sagedus on viimaste aastatega hüppeliselt kasvanud ning need on muutunud populaarseks nii laste, noorte kui ka täiskasvanute seas. Käesolevas uurimistöös keskenduti 10–12-aastastele noortele, kes postitavad endast tehtud fotosid tihtipeale erinevatesse sotsiaalmeediaportaalidesse, eirates sellega tegelikult ka portaalide kasutustingimusi, mis puudutab kasutajate vanust. Eesmärk oligi teada saada, kui võrd populaarne on *selfie*'de tegemine ja sellega seonduv nimetatud vanusegruppi kuuluvate inimeste seas ning milliseid tendentse siinkohal näha võib. Teine suur huviobjekt oli töö autori jaoks see, milliseid allkirju noored oma Instagrami portaali postitatud *selfie*'dele panevad.

Tänapäeva noorte netikeeles on kasutusel müriaad slängi- ja laensõnu. Pildiallkirjade koostamisel pannakse rõhku naljatlevale väljendusviisile ning emotikonidele. Kasutatakse palju inglise keelt ning tsitaate, millel tihtipeale pole pildi endaga suurt seost.

Küsitluse analüüsist selgus, et valdav enamus, st. 82% vastanuist, on oma elus vähemalt ühe *selfie*' teinud. *Selfie*'de tegemise sagedused jagunesid enam-vähem võrdselt viieks, kuid kõige rohkem oli neid, kes vastasid, et nad teevad *selfie*'sid harva. Üle poole, st. 54%, küsitlusele vastanutest kasutab *selfie*'de tegemiseks nutitelefoni. Kõige rohkem *selfie*'sid tehakse oma kodus ja seda väitis 44% vastanuist. Üllatuslikult selgus, et paljud *selfie*'de tegijaist ei avalikusta üldse oma fotosid, vaid jätavad need endale mälestuseks, kuid kui siiski otsustatakse *selfie* üles laadida, siis selleks kasutatakse võrdselt, mõlemal juhul 29% ulatuses, Instagrami ja Facebooki.

Oma *selfie*'dele üldjuhul allkirja ei panda, kuid kui see panna otsustatakse, siis kasutatakse enim pilti kirjeldavat teksti ning mõtteterasid. 45% kõigist vastanutest ei töötle oma pilti enne üleslaadimist, 19% töötleb pilti alati ning 16% töötleb *selfie*'t enne üleslaadimist harva. Kui *selfie*'sid tehakse, siis üldjuhul tehakse mitu pilti korraga, sest väideti, et õiget „nurka“ ühe pildiga kätte saada on raske. Veidi üle veerandi vastajatest on *selfie*'sid ka tuntud inimestega teinud, kellest kõige rohkem toodi välja lauljaid Getter Jaanit, Koit Toomet ja Ott Leplandi.

Selfie-allkirjade analüüsi tulemusena selgus, et inimestele, peaaesjalikult tüdrukutele, meeldib postituse ilmestamiseks ja positiivsuse rõhutamiseks lisada emotikone. Poisid seevastu väljendavad ennast tihti peale nalja kaudu, kasutades roppusi ja sobimatuid väljendeid. Samuti kasutatakse palju inglise keelt, mis on tihtilugu vigane või saadakse millestki valesti aru. Töös kasutatud näidete põhjal selgus, et suur osa slängisõnavarast tuleneb sõnatuletusest. Selgus, et üle poole, st 52% küsitlusele vastanutest ei pane oma *selfie*'le üldse allkirja, kuid kui see siiski panna otsustatakse, kasutatakse peamiselt pilti kirjeldavat teksti. Kasutatakse ka muid võimalusi, näiteks teemaviiteid (*hashtag*), laulusõnu, tsitaate jms.

Kõige rohkem *selfie*'sid laetakse üles Facebooki ja Instagrami. Läbiviidud küsitluse tulemusena selgus, et võrdselt laetakse *selfie*'sid üles nii Instagrami kui ka Facebooki. Käesolevas töös on analüüsitud Instagrami üles laaditud *selfie*'sid.

Uurimise all olevat teemat saaks kindlasti edasi arendada. Mõne aasta pärast võiks taas vaadelda samaealisi noori ning võrrelda saadud tulemusi selle töö tulemustega – kas *selfie*'de tegemine liigub tõusvas või langevas joones, kas *selfie*'sid tehakse samade seadmetega kui praegu või on selleks ajaks välja mõeldud seadmed, millest meie praegu unistadagi ei oska, millised muutused on toimunud, kui üldse, kas ja kuidas on keelelised oskused muutunud jne.

KASUTATUD KIRJANDUS

Eesti Rahvusringhääling 2014a. URL= <http://menu.err.ee/v/uudised/elu/afabbcb5-dc37-48ee-b780-972e5b852f45> (30. detsember 2014)

Eesti Rahvusringhääling 2014b. URL= <http://menu.err.ee/v/uudised/inimesed/d7621b99-26e4-41de-a864-240f122ffd80> (30. detsember 2014)

Eesti.info 2014. *Portugalis lõppes selfie tegemine surmaga.*

URL=http://eesti.info/uudised/uudis.php?uudis=Portugalis_l%F5ppes_selfie_tegemine_surma_ga&uid=1838381 (3. jaanuar 2015)

Elu kui seiklus 2014. *Mis on hashtag (#)? Instagramis, Pinteresti, Twitteris, Flickris...*

URL= <http://elukuiseiklus.ee/mis-on-hashtag-instagramis-pinteresti-twitteris-flickr/> (10. november 2014)

Hausenberg, Anu-Reet 2009. *Kuhu lähed, eesti keel? Sõnavara muutumine jätkub.* Keel ja Kirjandus, nr 4

Hennoste, Tiit 2008. *Uudise käsiraamat. Kuidas otsida, kirjutada, toimetada ja serveerida ajaleheuudist.* Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Hennoste, Tiit ja Pajusalu, Karl 2013. *Eesti keele allkeeled.* Kirjastus Eesti Keele Sihtasutus

Instagram 1. Wikipedia, Die Freie Enzyklopädie. URL= <http://de.wikipedia.org/wiki/Instagram> (7. november 2014)

Instagram 2. Wikipedia, The Free Encyclopedia. URL= <http://en.wikipedia.org/wiki/Instagram> (7. November 2014)

Jõgeda, Tiina 2014. *Endelkindel enekas.* Eesti Ekspress. 8. oktoober.

Karen K. Burns 2014. *Mis oh hashtag? #hashtag.* URL= <http://www.redwall.ee/blogi/85-mis-on-hashtag-hashtag> (3. november 2014)

Leemets, Tiina 2002. *Inglise laenud ja mõjutused 20. sajandi lõpu eesti keele sõnavaras.* Magistritöö. Tartu Ülikool: Filosoofiateaduskond

Liive, Ronald 2012. *Pildijagajate rõõm Instagram on nüüd ligipääsetav ka veebist.* URL=<http://forte.delfi.ee/news/digi/pildijagajate-room-instagram-on-nuud-ligipaasetav-ka-veebist.d?id=65228004> (30. detsember 2014)

Oja, Anni 2009. *Delfi kommentaaride keelest.* – Sirp nr 47 (3279), lk 24.

Ringvaade 2014. *Ringvaade.* URL= <http://menu.err.ee/v/avalehe8/ba7703a0-3711-424b-9ea0-28b0a7577f72> (30. detsember 2014)

Salla, Sigrid 2002. *Jututuba kui võrgusuhtlusvorm.* Tekstid ja taustad. Artikleid tekstianalüüsist. Tartu: Tartu Ülikooli toimetised, lk 128–158.

Selfie. Wikipedia, The Free Encyclopedia. URL=<http://en.wikipedia.org/wiki/Selfie> (3. november 2014)

Tiidenberg, Katrin 2014. *Eneseksolemise esseed.* Postimees, 25. jaanuar.

Twitter 2014. *Maaailma kuulsaim selfie.* URL= <https://twitter.com/theellenshow/status/440322224407314432> (25. detsember 2014)

Veenre, Tanel 2014. *Aasta sõna: selfie.* Postimees, 18. jaanuar

Viilup, Karin 2014. *Facebooki pildiallkirjade keel.* Uurimistöö. Kuressaare: Saaremaa Ühisgümnaasium

FOTOD

Postimees 2014. URL= <http://laulupidu.postimees.ee/2848311/piltuudis-president-ilves-tegi-laulukaare-all-selfi> (30. detsember 2014)

Delfi Publik 2014. URL= <http://publik.delfi.ee/news/inimesed/fotod-vene-noored-klopsutasid-president-ilvesega-selfiesid?id=67785075> (30. detsember 2014)

Elu24 2014a. URL= <http://elu24.postimees.ee/2848517/taavi-roivas-ja-luisa-vark-klopsisid-laulupeol-hoogsalt-selfie-sid> (31. detsember 2014)

Elu24 2014b. URL= <http://elu24.postimees.ee/2773644/kristiina-ojulandi-esimene-instagrami-selfie-on-koos-venemaa-oligarhiga> (31. detsember 2014)

SISUKORD

SISSEJUHATUS	1
1. TEOREETILINE ÜLEVAADE	2
1.1 <i>Selfie</i>	2
1.2. Instagram.....	3
2. MATERJAL JA METOODIKA.....	4
2.1 Töö materjal	4
2.2 Töö metoodika.....	5
3. KÜSITLUSE ANALÜÜS.....	6
3.1 <i>Selfie</i> 'de tegemine	6
3.2 <i>Selfie</i> 'de avalikustamine	10
3.3 <i>Selfie</i> 'de tegemine tuntud inimestega.....	15
4. INSTAGRAMI <i>SELFIE</i> -ALLKIRJAD	16
4.1 Sõnavara	16
4.2. Inglise keele kasutus	18
4.3 <i>Hashtag</i>	21
4.4 Emotikonide kasutus.....	23
4.5 Soolised erinevused	28
KOKKUVÕTE	30
KASUTATUD KIRJANDUS	32
LISAD.....	36
Lisa 1. Küsitluslehe näidis	36
Lisa 2. Huvitavaid <i>selfie</i> -allkirju.....	37
Lisa 3. Näiteid küsitluse vastustest.....	40
Lisa 4. Eesti tuntud inimeste <i>selfie</i> 'd.....	43

LISAD

Lisa 1. Küsitluslehe näidis

Tere! Olen Kadrioru Saksa Gümnaasiumi 8.a klassi õpilane Karina-Anette Kiristaja ja teen uurimistööd teemal "Selfie – eneseesitlus fotosilma läbi Kadrioru Saksa Gümnaasiumi II kooliastme näitel". Olen tänulik, kui vastad alltoodud küsimustele.

poiss / tüdruk

vanus

1. Kas teed / oled teinud *selfie*'sid (endast tehtud fotosid)?

2. Kui tihti Sa *selfie*'sid teed?

3. Millisesse sotsiaalmeedia portaali Sa tavaliselt oma *selfie*'d üles laed? (Facebook, Instagram vms)

4. Millise seadmega Sa tavaliselt *selfie*'sid teed? (nutitelefon, tahvelarvuti, digikaamera vms)

5. Millise allkirja Sa tavaliselt oma *selfie*'le paned? (laulusõnad, mõtteterad, pilti kirjeldav tekst vms)

6. Kui tihti Sa enne *selfie* üleslaadimist sellele efekte lisad või seda töötled?

7. Kus Su *selfie*'d tavaliselt tehtud on?

8. Kui Sa *selfie*'sid teed, kas leiad kohe õige "nurga" ning teed vaid ühe pildi või teed palju pilte korraga ning hiljem valid avalikustamiseks parima välja?

9. Kas oled mõne tuntud inimesega koos *selfie*'t teinud? Kui jah, siis kellega?

Lisa 2. Huvitavaid *selfie*-allkirju

(N, 10) :)mina ja Anna#naeratus #ilusad

(N, 12) Kaunist esimest adventi :)

(N, 12) olin normaalne kunagi, yo

(N, 10) Näitlema varstiii #blackandwhite #

(N, 10) "eness chillasin koolis"

(N, 10) SO FAB

(N, 11) Uus laovärv veelgi parem <3 <3

(N, 11) Kõik on ideaalne..

(N, 12) Hello december! ♥🌟

(M, 11) Vanaema juures😊😊

(N, 11) 💎Diamond💎#Diamond #Blonde #Pink #Saturday

(N, 11) Oma tulnukaga 😊💕 #Tulnukaga #Elisabethiga #MartenHüplebSealTaga 😊😊

(N, 11) Kehkast vabastatud!

(N, 12) Ma ei ole see, kelleks te mind peate...♣

(N, 12) Because i m happy 😊😊

(M, 12) ✍️🍁Matas😊👉

(M, 12) Uus soeng :D #happy #sweg

(N, 12) Midagi ilusat selles päevas ju on...

(N, 12) Täna on karneval algklassidel ja Mina Olen hiir!!!!!!!

(N, 10) Hull olen!!! ♥♥★★

(N, 11) ▪it's hard to say that i'd rather stay awake when i'm asleep▪

(N, 12) Lemmiks 😊 #ei_pane_m gi_kaks_nadalat_pilte_nuud

(N, 12) üks on suurem kui teine 😊 #tahed #peace #brekud #mustvalge

(N, 10) Vahest mõtlen,et ma ei olegi nii kole!!! :)

(N, 12) ÕLLEKALE TÄNA♥

(N, 12) BITCH!

(N, 12) Ei saa kirjeldada kui kallid see inimene siin pildil on♥

(N, 12) What if the eyes really are some sort of window to the SOUL? - i Origins

(M, 12) At streetsgow casting i hope i did well #streetshow #jjstreet

(M, 12) Finali the summer vacation has BEGAN

(M, 12) Big day is finally over emotions are over the roof tops , people there was awesome croud was awesome every thing was awesome . So thank you all off you who were at streetshow . Thank you for making it the best day of my life.

(N, 10) Jee!!Mu sünnia

(N, 10) Trenni#trenn #võrkpall

(N, 10) Vaatame Printsess ja konna:):)

(N, 12) Rootsis siiski :)

(N, 11) Täname trenn oli parim :3 hüppasin vene rolli ! <3 #Vicy #vene-roll #Annika #Parkuur

(N, 11) Mina ss#patsid#peapael##lilled#pikkad#juuksed#:3

(N, 12) I'm blonde, I'm skinny, I'm rich and I am a little bit of bitch - Lady Gaga

(N, 12) Appiiiii!!! Parim õhtu oli #SNKT #INSIDEJOKES

(M, 12) Naudib USA päikest☀☀☀

(M, 12) Uus soeng@

(M, 11) #mustvalge

(M, 11) New hairstyle

(N, 12) Music music music jeee

(N, 12) Ayyy milline veesõda👋👋👋☀😊

(N, 11) Ma nüüd punapea :p

(N, 11) Lalluga virus

(N, 12) Elu on täis armastust💕

(N, 11) Suht igav on

(N, 11) Metsas on ikka hea olla

(N, 10) Kopparberg

(N, 11) Vertigo #trend 🌀

(N, 12) I wanna have a mustache B)

(M, 12) #good #night #insta #new #account #made #with #retrica #sleepover

(N, 12) Nelikud

(N, 10) Kingituuuuuuuuuus!!! Sünnipäevad nüüd läbi

(M, 11) Tartust tagasi soit võib alata jei

(N, 10) Matas :)

(N, 10) Anne sai mu telefoni kätte.

(N, 10) Eile sain endale Kõrva klappid õues käimiseks

(N, 11) Koolivaheaeg jeeee!!

(N, 11) Huvitav mis mu keelega juhtus???

(M, 11) Ma tegin tuhande meetri kroolis (ujumises) oma isikliku rekordi. Ajaga 17minutit 30sekundit. JEEEEEEEEEEEEEEEEEE

(N, 11) Be that, who you wanna be 🏆👉

(N, 11) Vaheaeg 🏹👉

(N, 11) OMG. Mu ema tellis mulle 5000-delise bandside pakki 22.50-ne eest tartust

(N, 11) Wtf

(M, 10) Sõidan bussiga tallinnasse

(N, 12) ☆★♣♠◆◇■□●○°▲▼▶◀☆★

(N, 10) Tulin korvpalli trennist!♥♥♥♥♥♥★ ★ ★ ★ ★ ★ ♣ ♣ ♣ ♣ :-);-)

(N, 10) So happy

(N, 12) Good time #normal #isvermaniinii... #nofilter

(N, 11) Koolis kohe koju :-D

(N, 10) #Selfie #Swag

(N, 10) Mida suud, aga okei! Mina siis! :)

(N, 10) Hommik! :) #morning #JB

(M, 11) Jalkapäev 🏆🏆🏆

Lisa 3. Näiteid küsitluse vastustest

Küsimus 2: Kui tihti Sa *selfie*'sid teed?

Mees, 12: *mitte kunagi*

Mees, 10: *mitte tihti*

Naine, 11: *Harva.*

Mees, 11: *väga väga harva*

Naine, 12: *Mitte väga ehk siis harva*

Naine, 12: *Enam vähem iga päev*

Naine, 10: *3 korda päevas*

Naine, 11: *Üli harva*

Mees, 10: *Ei tee kunagi*

Mees, 11: *Väga vähe nädalas 1-3*

Mees, 11: *0 korda elus*

Küsimus 3: Millisesse sotsiaalmeedia portaali Sa tavaliselt oma *selfie*'d üles laed? (Facebook, Instagram vms)

Naine, 11: *Facebooki*

Naine, 11: *Ainult Snap Shat'i*

Naine, 11: *Facebooki ja instagrammi*

Naine, 11: *Ma ei lae enda pilte kusagile üles*

Naine, 12: *Instagram*

Mees, 11: *Ei laegi*

Mees, 10: *Facebook*

Mees, 11: *Mitte kuhugi!*

Mees, 10: *Whatsapp*

Mees, 12: *Facebook*

Naine, 11: *Facebook ja Intstagram*

Küsimus 4: Millise seadmega Sa tavaliselt *selfie*'sid teed? (nutitelefon, tahvelarvuti, digikaamera vms)

Mees, 12: *nutitelefon*

Naine, 11: *Tahvelarvutiga*

Naine, 11: *Telefoniga*

Naine, 12: *Ma teen nutitelefoniga ja tahvelarvutiga*

Mees, 10: *nuti telefoniga ja tahvelarvutiga ehk ipad*

Naine, 11: *tahvel- ja telefoniga*

Mees, 11: *Telefoniga*

Mees, 12: *tahvelarvuti.*

Mees, 10: *nutitelefon*

Naine, 12: *nutitelefoniga, tahvelarvutiga*

Naine, 11: *nutitelefon, iphone*

Küsimus 5: Millise allkirja Sa tavaliselt oma *selfie*'le paned? (laulusõnad, mõtteterad, pilti kirjeldav tekst vms)

Naine, 12: *pilti kirjeldav tekst*

Mees, 13: *Käisin poes.*

Naine, 9: *Ma ei panegi.*

Mees, 12: *Ma panen kellega või siis lihtsalt :D*

Naine, 10: *Ma ei pane allkirja.*

Naine, 11: *Vahel ma küsin midagi, aga tavaliselt pilti kirjeldavat teksti.*

Naine, 12: *Smiley face*

Mees, 12: *Erinevalt.*

Naine, 13: *Ei pane*

Naine, 11: *Tekst*

Küsimus 6: Kui tihti Sa enne *selfie*' üleslaadimist sellele efekte lisad või seda töötled?

Naine, 10: *mitte kunagi, ma ei töötle pilte*

Naine, 12: *Töötlen peaaegu igat selfiet*

Naine, 12: *tihti*

Mees, 12: *Koguaeg*

Naine, 11: *Ei lisagi eriti.*

Naine, 11: *peaaegu igakord*

Naine, 12: *Tihti*

Mees, 12: *Ei lisagi*

Küsimus 7: Kus Su *selfie*'d tavaliselt tehtud on?

Mees, 11: *kodus*

Naine, 11: *Kodus, koolis jms.*

Mees, 12: *õues*

Naine, 11: *Kodus või trennis*

Naine, 12: *Kodus, koolis või õues*

Mees, 10: *Kodus*

Mees, 11: *Laeva peal või reisil*

Mees, 10: *Looduses*

Naine, 10: *igalpool kodus, aias, kinos, rannas sinna kuhu sattun*

Naine, 11: *õues ja mõni on tehtud toas*

Küsimus 8: Kui Sa *selfie*'sid teed, kas leiad kohe õige „nurg“ ning teed vaid ühe pildi või teed palju pilte korraga ning hiljem valid avalikustamiseks parima välja?

Naine, 10: *ma teen palju pilte*

Naine, 11: *Teen ühe pildi*

Naine, 12: *Ma teen 2-3 selfit ja valin ühe või ültse ei vali*

Naine, 11: *palju ja võtan kõige ilusama*

Naine, 11: *Ma teen umbes 3 pilti enne, kui selle üles panen. 3. korral tuleb tavaliselt välja.*

Mees, 11: *ühe pildi ja kohe õiges nurgas*

Mees, 12: *leian kohe õige nurga, teen ühe või kaks pilti*

Mees, 12: *Leian kohe õige ''nurga''.*

Mees, 10: *ühe pildi*

Küsimus 9: Kas oled mõne tuntud inimesega koos *selfie*'t teinud? Kui jah, siis kellega?

Mees, 12: *Ei*

Naine, 11: *ei ole veel teinud*

Mees, 13: *Oma emaga.*

Mees, 11: *ei ole selfiet aga pilti küll*

Naine, 11: *Ei, kahjuks mitte*

Mees, 10: *Tanel Leokiga*

Mees, 11: *Rooney (Inglismaa jalgpallur Wayne Rooney – autori märkus)*

Lisa 4. Eesti tuntud inimeste *selfie*'d

2014. aastal Eestis kõige populaarsemaks saanud *selfie* tegija oli kahtlemata Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves, kes tegi endast peale XXVI laulupeo avakõnet otse kõnepuldist *selfie*. Taustale jäi tuhandeid rahvarõivais lauljaid. President postitas *selfie* peatselt ka oma ametlikule Facebooki kontole, kust see hakkas kulutulena erinevates sotsiaalmeediaportalides edasi levima.

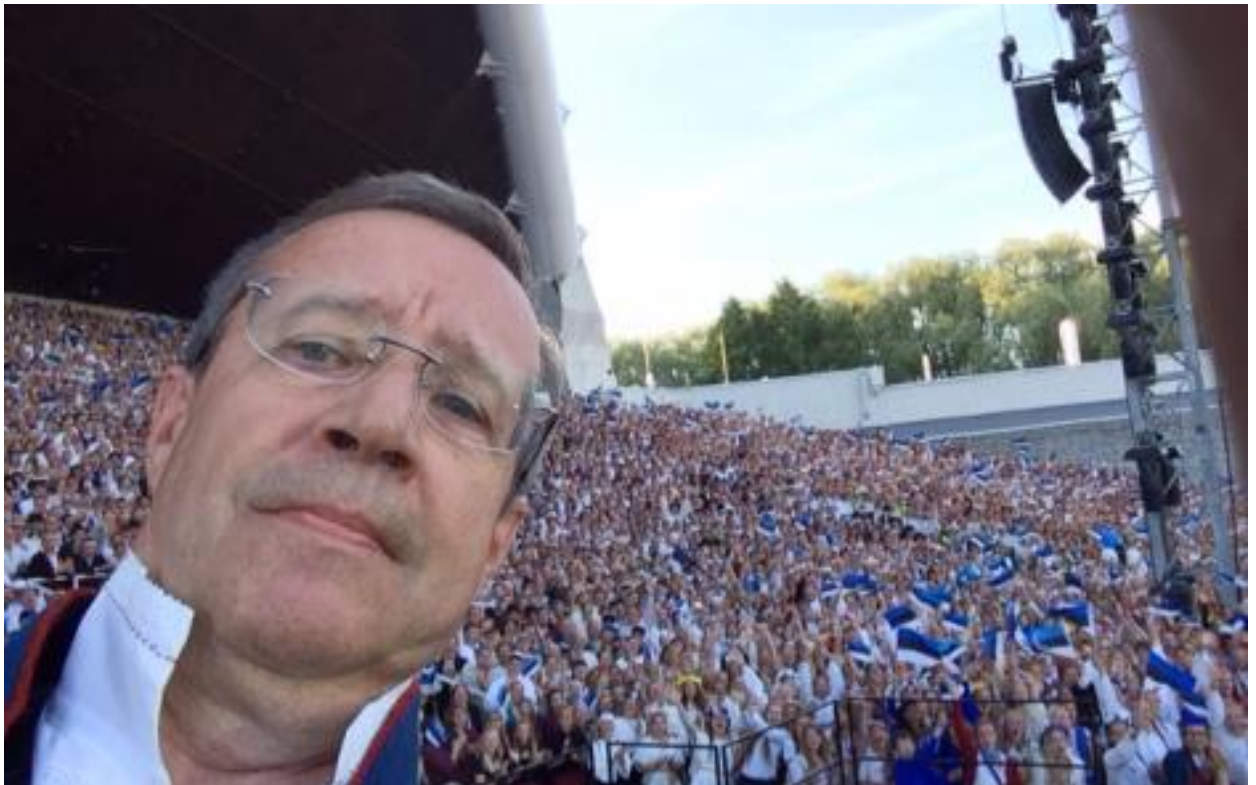


Foto: Toomas Hendrik Ilves

Lisaks on riigipea tuntud kooliõpilastega koos *selfie*'de tegemise poolest. Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasiumis oma venekeelset kõnede kogumikku tutvustades avanes koolinoortel võimalus presidendiga isiklikult rääkida ning mõned neist otsustasid temaga koos *selfie*'sid teha. Sarnane juhtum kordus ka Rakvere Reaalgümnaasiumis, kus noored peale presidendiga kohtumist end ilmtingimata temaga ühele pildile jäädvustada tahtsid.



President Rakvere Reaalgümnaasiumis. Foto: Vabariigi Presidendi Kantsleil



President Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasiumis. Foto: Ilmar Saabas

Presidendiga samaaegselt tegid laulupeol *selfie*'sid ka Eesti peaminister Taavi Rõivas ja tema lauljast elukaaslane Luisa Värk. Kuigi nende pildid ei olnud tehtud kõnepuldist, tegid nad pilte külaliste VIP-tsoonist, kus jäid tagaplaanile samuti laulukoorid.



Peaminister Taavi Rõivas elukaaslasega. Foto: Viktor Burkivski

Poliitiku Kristiina Ojulandi esimene Instagrami üles laaditud *selfie* on tehtud koos Venemaa oligarhi Mihhail Hodorkovskiga. Pildilt on näha, et Ojuland on *selfie*'de tegemisele võõras, sest ta silmad ei ole suunatud kaamerasse, nagu *selfie*'de üldjuhul omane on. Hodorkovski silmad seevastu on suunatud otse kaamerasse.



Kristiina Ojuland ja Mihhail Hodorkovski

Foto: Kristiina Ojuland

Näitleja ja koomiku Peeter Oja esimene *selfie* tehti Raadio 2 raadiosaate ajal, kus Oja parasjagu oma *stand-up*-etendust tutvustas. Pildil on näha, et ka Oja, sarnaselt Kristiina Ojulandiga, ei ole *selfie*'de tegemises kogenud, sest ta on eiranud ühte põhilist ja ka „Ringvaate“ välja pakutud ideaalse *selfie*' tegemise reeglitest – end tuleks pildistada ülevalt alla, mitte alt üles, nagu Oja teinud on.



Foto: Peeter Oja